

Foarte umani, foarte divini (XXI): Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea sa: justiția (II)

Relațiile cele mai importante ale vieții noastre definesc cele mai importante îndatoriri. Justiția ne desenează un fel de hartă pentru a nu le pierde din vedere. Editorialul seriei despre virtuți „Foarte umani, foarte divini”.

02.03.2024

Spre sfârșitul după-amiezii, în piața satului, stăpânul viei găsește alți lucrători care încă nu au de lucru. „Nimeni nu ne angajează”, răspund ei. Stăpânul îi trimite să lucreze în via sa, atunci când este deja sfârșitul zilei (cf. Mt 20,7). Convins că, în practică, justiția socială depinde de propriile sale decizii, proprietarul viei decide să-i angajeze pe acești bieți oameni. Voit sau nu, ei își pierduseră toată ziua și erau poate lipsiți de minimum vital. Mai ales, trebuie că sufereau de inutilitatea lor, ceea ce este o angoasă existențială profundă. Stăpânul viei nu se mulțumește deci să le dea bani, dar îi ajută să dea un sens vieții lor. Isus nu propune soluții politice, dar vrea să sublinieze că „foamea și setea de dreptate” (Mt 5,6) trebuie să ne conducă să căutăm soluții creative

problemelor sociale, și că nu vei fi niciodată creștin concentrându-te exclusiv pe chestiuni personale.

Ardoarea carității, soliditatea justiției

Aceeași justiție care ne împinge să-l recunoaștem pe celălalt diferit, ca urmare să respectăm tot ce îi aparține (viața sa, reputația sa, bunurile sale) ne obligă să reflectăm asupra a ceea ce constituie minimum necesar unei vieți umane demne și acționăm în consecință. Dacă Dumnezeu ne-a dat toate bunurile pământului pentru ca bărbații și femeile să se poată bucura de viața în comuniune, nu putem fi indiferenți faptului că, în timp ce unii se bucură de o viață confortabilă, alții să moară de foame sau să nu poată beneficia, de exemplu, de o educație care le-ar deschide noi perspective.

„Lumea există pentru toți, pentru că noi toți, ca ființe umane, ne naștem pe acest pământ cu aceeași demnitate (...). Prin urmare, ca și comunitate, suntem chemați să veghem ca fiecare persoană să trăiască cu demnitate și să aibă oportunități potrivite pentru dezvoltarea sa integrală” ^[1].

Provocările ecologice, de exemplu, nu pot fi disociate de o reflecție asupra justiției. Un creștin trebuie să se simtă mereu responsabil de lumea pe care vrea să o lase generațiilor următoare, independent de opiniile sale legitime asupra diverselor probleme și a soluțiilor lor posibile.

Ardoarea carității noastre și soliditatea justiției noastre ne dau criteriile și forța necesare pentru a ne trăi mai bine relațiile cu ceilalți.

Logic, legăturile carității ne condiționează datoria dreptății, iar aceste două virtuți determină

numeroase decizii pe care le luăm zilnic: a avea grijă de familia mea este prioritară în raport cu alte inițiative sociale posibile. „Porunca carității” ^[2] asupra căreia a insistat sfântul Josemaría este și o poruncă a justiției: nu voi fi drept față de mama mea bolnavă, dacă nu voi găsi timpul să o vizitez fiindcă sunt ocupat cu proiectele de solidaritate foarte valabile, dar care mă împiedică să-mi îndeplinesc datoria de fiu sau fiică. Dacă generozitatea excesivă a proprietarului viei, îngrijorat să ofere o muncă decentă unui mai mare număr, l-ar face să periclitizeze solvabilitatea familiei, nu ar fi deloc drept pentru familia sa.

Dar și legăturile cu justiția ne ajută să desăvârșim caritatea. Dragostea pentru propria familie și apropiații săi poate fi dezordonată uneori și să ne determine să ne refugiem în viața noastră privată, fără a dori să cunoaștem nevoile atâtor bărbați și

femei care ne înconjoară; ne poate face, de asemenea, să căutăm avantaje pentru ai noștri chiar în detrimentul terților.

De aceea este bine să observăm atitudinea proprietarului viei; atunci când se bucura probabil de o situație confortabilă și agreabilă și de mijloace abundente, el decide să-și complice viața; el parcurge de mai multe ori străzile și oferă numeroșilor lucrători posibilitatea de a primi bani pentru munca lor. Așa arată foamea de dreptate a celor care îl urmează pe Isus, care îi conduce să-și abandoneze propriul lor confort.

În sfârșit, caritatea și justiția trebuie să se îndeplinească într-o viziune a realității marcată de o vie conștiință a dimensiunii relaționale a vieții și a persoanei noastre. „Dreptatea care poate fi baza stabilă a păcii este dreptatea copiilor lui Dumnezeu,

dreptatea care întărește caritatea, care vede în ceilalți frați și surori, copiii aceluiasi Tată ceresc” ^[3].

Sfințenia noastră constă, pentru o bună parte, în a descoperi că celălalt face parte din viața noastră.

Relații și îndatoriri

În Scriptură, cuvântul „justiție” are un sens mult mai bogat decât sensul lui actual. „Justiția nu este o abstracție ori o utopie. În Biblie, înseamnă îndeplinirea onestă și fidelă a tuturor îndatoririlor față de Dumnezeu, înseamnă îndeplinirea voinței sale” ^[4]. Când se spune, de exemplu, că sfântul Iosif era drept, înseamnă că era sfânt, adică el făcea ceea ce trebuia în fiecare situație.

O dimensiune foarte importantă dintre toate deciziile sfântului Patriarh era cea de a-și cântări îndatoririle față de Domnul și față de alte persoane, îndeosebi Maria, în scopul ordonării priorităților vieții

sale și ale inimii sale. Dreptul nu este atât cel care se crede măsura tuturor lucrurilor ca cel care își permite să-și calculeze și să-și organizeze viața în funcție de relațiile sale cu ceilalți. „Cel care este drept (...) va trăi prin credință” (Ev 10,38).

Citind operele sfântului Josemaría, poți fi surprins să constăți că alături de pasajele unde descrie dragostea și dăruirea de sine ca trăsături distinctive ale vieții creștine, el mai afirmă deseori că sfințenia constă pur și simplu în îndeplinirea datoriei în fiecare clipă. „Creștini! viața noastră trebuie să fie obișnuită încât să vrem să desfășurăm zilnic aceleași lucruri, pe care trebuie să le facem; încât să ne realizăm în lume misiunea divină, îndeplinind mica datorie de fiecare clipă” ^[5]. Faptul că conceptul de „datorie” ocupă un loc atât de important în scrierile sale poate suscita o anume perplexitate cititorului sau creștinului

contemporan. De fapt, a transforma idealul creștin în realizarea punctuală a unei sume de porunci nu este numai neinteresant, dar poate lua sfârșit prin a ne împovăra și întrista. Dacă creștinismul este religia iubirii, și deci a libertății, de ce Josemaría insistă pe cuvântul aparent sobru și rece ca „datorie”? De fapt, ceea ce ne trezește admirația pentru proprietarul viei, dincolo de comportamentul său uimitor, este cu siguranță această generozitate care trece dincolo de simplul sens al datoriei.

Cu toate acestea, nu am înțelege niciodată profunzimea gândirii sfântului Josemaría dacă am gândi că mesajul său nu este decât un apel rece și sec spre a ne îndeplini datoriile vieții noastre obișnuite. Ne apropiem de Dumnezeu nu îndeplinirea datoriei în sine, ci iubirea care ne împinge să ne îndeplinim fiecare sarcină a zilei cât

mai bine posibil. „Devoțiunea sinceră, adevărata iubire de Dumnezeu ne împinge să muncim, să ne îndeplinim datoria de fiecare zi, chiar dacă asta ne costă” ^[6].

Deoarece caritatea, care este numită motorul și sfârșitul tuturor acțiunilor noastre, să nu piardă tensiunea necesară spre ceea ce este important în fiecare moment, avem nevoie de virtutea dreptății, care ne desenează un fel de hartă care indică etapele importante ale fiecărei zile. Definiția sa se bazează pe următorul principiu: orice datorie se bazează pe o relație. Relațiile cele mai importante ale vieții noastre definesc îndatoririle cele mai importante.

Datoria fiecărui moment

Multe îndatoriri ale dreptății sunt fructul și manifestarea iubirii pe care le demonstrăm îndeplinindu-le cu finețe. Să te ocupi de copii și să le consacri timp este o datorie de

dreptate care decurge logic din iubire. Îndeplinirea ei ne va umple adesea de bucurie, iar noi nu vom avea nevoie să ne-o propunem; dar uneori, aceasta ne va putea părea o datorie prea grea, pentru că intră în conflict cu alte activități posibile, sau pentru că noi suntem deosebit de obosiți. Și performanța în muncă este o datorie, nu doar față de patron, dar și față de familia noastră și societate. Dacă primim un anumit salariu pentru un anumit timp și pentru anumite rezultate, este o chestiune de dreptate să te străduiești să le atingi. Până la urmă, un creștin, care încearcă să transforme toate aceste sarcini în rugăciune și în ocazie de a-l iubi pe Dumnezeu și pe ceilalți, descoperă în orice muncă posibilități de a servi, de a se face util.

Pe de altă parte, poate părea că faptul de a cere respectarea anumitor drepturi pentru sine însuși se poate opune carității. De fapt,

sfântul Josemaría întotdeauna a susținut că una dintre manifestările mentalității „laice”, adică a sentimentului de a aparține lumii, este de a cere, cu caritate și respect, ceea ce ne revine de drept. Să lupți, de exemplu pentru o mărire a salariului bine meritat sau pentru respectarea unei promisiuni făcute, nu semnifică să nu știi să ierți ori să nu te mulțumești cu ceea ce ai, ci întărește forța justiției în mediul nostru înconjurător și în societate, pentru beneficiul tuturor. „Dacă vom fi drepti, vom fi atenți mai mult la angajamentele noastre profesionale, familiale, sociale... fără ostentație, fără zgomot, ci lucrând cu perseverență și exersându-ne drepturile, care sunt și ele îndatoriri”

[7]

—.

Relațiile de dreptate devin astfel un mod foarte concret de a face ceea ce este bine, adică ceea ce este drept, în fiecare clipă. Meditând zilnic în

rugăciune despre îndatoririle noastre ne ajută să ne centram iubirea pe legăturile concrete, care constituie viața noastră. Lucrătorii din parabolă, independent de momentul când au fost angajați și de acordul pe care l-au încheiat cu stăpânul viei, s-au străduit să-și facă datoria și să obțină recompensa promisă.

„La sosirea serii, stăpânul viei îi spune administratorului său:
„Cheamă lucrătorii și dă-le salariul, începând cu ultimii și sfârșind cu primii.” (Mt 20,9) Dumnezeu este hotărât ca toți oamenii să fie mântuiți, iar El mai dorește ca noi să ne bucurăm toți de o viață cât mai demnă pe pământ posibil. Aceasta ne determină să acordăm o grijă deosebită fiecăreia dintre îndatoririle noastre, spre a face această lume mai umană și mai

divină. În același timp, știm că justiția totală nu va fi atinsă decât la sfârșitul timpurilor și că ea se află în mâinile lui Dumnezeu. „Singur Dumnezeu poate crea justiția. Iar credința ne dă certitudinea că El o face” ^[8]. Da, „ultimii vor fi primii” (Mt 20,16). Cei care se interesează de „Împărăția lui Dumnezeu și de justiția sa ” (Mt 6,33) se pot bucura de *justiția* lui Dumnezeu: „Datorită lui am pierdut totul; consider totul ca niște gunoaie, ca să câștig un singur avantaj, pe Cristos, și, în El, să fiu recunoscut ca drept, nu din justiția care vine din legea lui Moise ci din cea care vine din credința în Cristos, dreptatea ce vine de la Dumnezeu, care este bazată pe credință” (Ph 3,8-9).

^[1] Francisc, *Fratelli tutti*, nr. 118.

[2] Cf. Sf. Josemaría, *Scrisoare* 4, nr. 14; *Scrisoare* 6, nr.7.

[3] F. Ocáriz, „La herencia espiritual de Mons. Alvaro del Portillo, mart. 2014, opusdei.org.

[4] Francisc, *Discursuri*, 25-II-2023.

[5] Sfântul Josemaría, *Forja*, nr. 616.

[6] Sfântul Josemaría, *Forja*, nr. 733.

[7] Sfântul Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 169.

[8] Benedict XVI, *Spe salvi*, nr. 44.

Gaspar Brahm

.....

pdf | document generat automat din
[https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/
foarte-umani-foarte-divini-xxi-
imparatia-lui-dumnezeu-si-dreptatea-
sa-justitia-ii/](https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/foarte-umani-foarte-divini-xxi-imparatia-lui-dumnezeu-si-dreptatea-sa-justitia-ii/) (11.08.2025)